

Mūrinės kalnarūtės (*Asplenium ruta muraria*) ant Miliūniškio km. (Svėdasų sen. Anykščių r.) žydų genocido kapinių akmeninės tvoros.

Mūrinės kalnarūtės augavietės, siūlomos įteisinti saugoma buveine, aprašymas

- I. Miliūniškio km. žydų genocido kapinių akmeninė tvora su ant jos augančiais retais augalais – mūrinėmis kalnarūtėmis (*Asplenium ruta muraria*).
- II. Oficialaus apsaugos statuso nėra.
- III. Siūlome įteisinti saugoma buveine.
- IV. Objekto teritorijos savininkas Svėdasų seniūnija.
- V. Objekto vieta: Anykščių r. Svėdasų sen. Miliūniškio km.
- VI. Objektas nepriklauso jokiai saugomų teritorijų kompleksui.
- VII. Aprašymas:

1. Pagrindiniai parametrai.

- a) Akmeninė tvora sumūryta kalkiniu skiediniu, kurios kraštinių ilgis $72 \times 77 \times 125 \times 124$ m. Aplink kapinių tvorą ir pačiose kapinėse auga pušynas. Kalnarūčių populiacija išsidėsčiusi tvoros šiaurinėje ir šiaurės rytų pusėje. Ją šiuo metu sudaro apie 800 augalų.
- b) Populiacijos amžius nežinomas. Mūrinės kalnarūtės populiaciją 1995m. atrado ir apibūdino botaninė ekspedicija.

2. Apsaugos būtinumo pagrindimas.

Kalnarūtių šeimai priklauso vidutinio dydžio ir maži paparčiai, paplitę daugiausia kalnuotose švelnesnio klimato srityse. Vidurio Europoje kalnarūtės auga ant dolomitinio pagrindo bei klintinių uolienų plyšiuose, ten, kur yra šarminė terpė. Lietuvoje nėra kalnų ir mažai klinčių atodangų, todėl augalai auga tik senų, kalkiniu skiediniu sumūrytų tvorų plyšiuose. Lietuvoje auga trys kalnarūčių rūšys. Vienos iš jų – mūrinės kalnarūtės populiacija iki šiol aptikta tik ant Svėdasų seniūnijos teritorijoje esančių kapinių apirusioje akmeninės tvoros. Tai – vienintelė Lietuvoje mūrinės kalnarūtės buveinė. Jei ateityje kas nors sumanytų apirusią mūrinę tvorą rekonstruoti, visa mūrinės kalnarūtės populiacija žūtų. Lietuva netektų rečiausios gamtos vertybės.

- VIII. Objekto būklė.

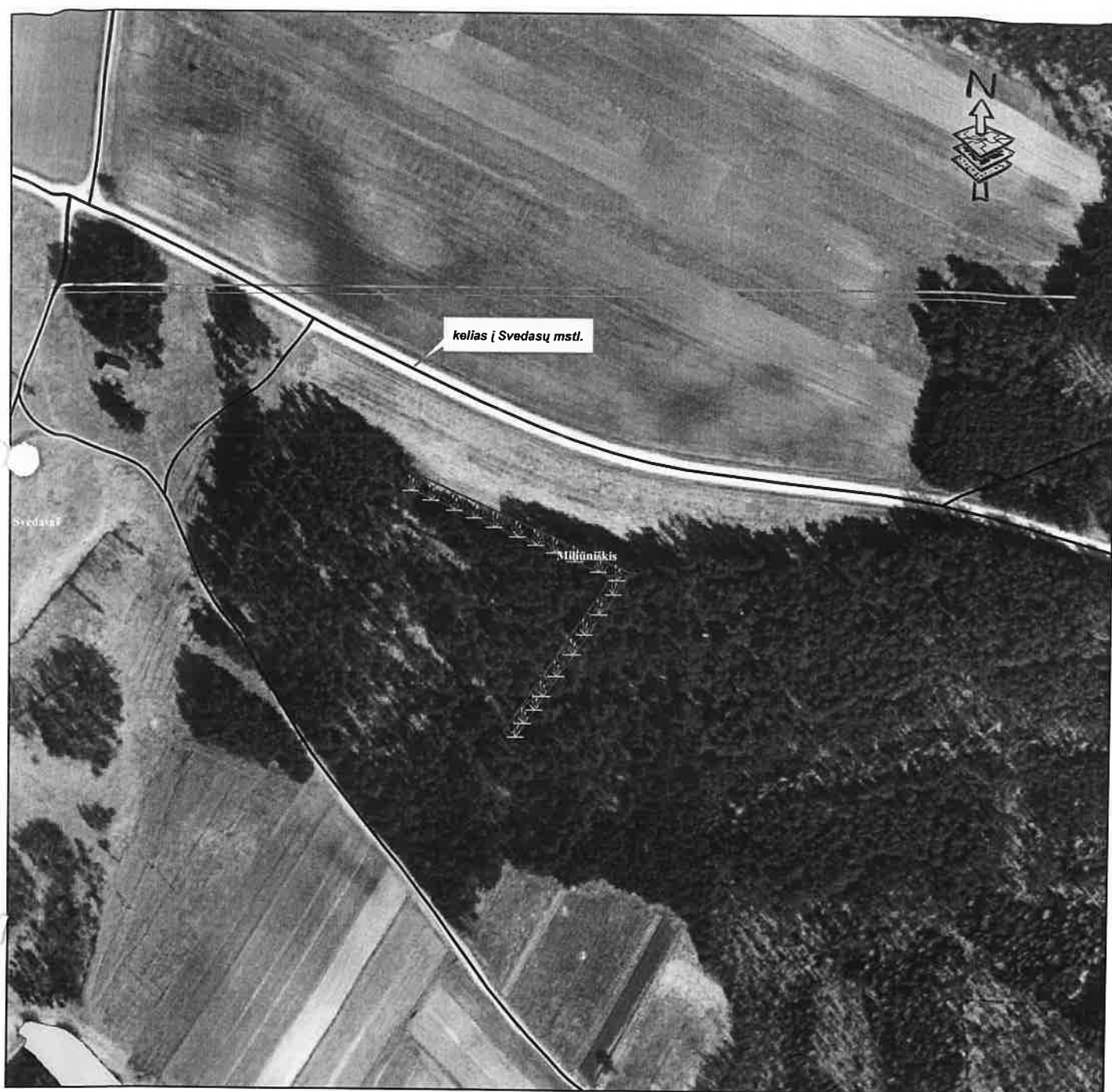
Mūrinė tvora apirusi, ant jos šalia kalnarūčių auga daug samanų, vietomis pridygę jaunų medelių. Abipus tvoros – pušynas. Aplink augančių augalų kaimynystė naudinga, nes taip palaikoma kalnarūtėms būtina drėgmė ir pavėsis. Objektą nuo 1999 m. stebi Svėdasų Juozo Tumo – Vaižganto vidurinės

mokyklos Jaunųjų miško bičiulių būrelis. Ketverius metus tuo pačiu metų laiku skaičiuota, kiek augalų sudaro populiaciją, kokia jos sudėtis pagal augalų amžių. Stebėjima. parodė, kad populiacija dabar išaugusi dvigubai. Taigi objekto būklė ekologiniu požiūriu labai gera.

- IX. Aplinkos įvertinimas.
Reljefas: beveik lygus;
želdiniai: abipus tvoros auga pušynas;
keliai: maždaug už 60 m eina žvyruotas kelias Svėdasai – Užpaliai, šalia eina kaimo keliukas iš Svėdasų į Miliūniškio kaimą;
patogumas lankymui: objektas yra apie 0,5 km atstumu nuo Svėdasų miestelio, lengvai pasiekiamas einant ar važiuojant Užpalių link.
- X. Vizuali informacija prie objekto: paminklinis akmuo su informacija apie žydų genocido kapinių buvimą mūsų minimoje vietoje. Informacijos apie gamtos vertybę – mūrinę kalnarūtę nėra.
- XI. Rekomendacijos apsaugai: būtų kenksmingas bet koks žmogaus įsikišimas į šią natūralią buveinę.
- XII. Situacijos planas 1: 10000 pridedamas.
- XIII. Fotonuotrauka pridedama.
- XIV. Aprašymo autorė – Svėdasų Juozo Tumo – Vaižganto vidurinės mokyklos Jaunųjų miško bičiulių būrelio vadovė Regina Balčiūnienė.

2002-12-12

Anykščių rajono savivaldybės
saugomo objekto Mūrinės kalnarūtės (*Asplenium ruta muraria*)
Miliūniškio kaime, Svėdasų seniūnijoje ant žydų kapinių tvoros apsauginės zonos schema

SUTARTINIAI ŽENKLAI

- Saugomas objektas
- Apsauginė zona

0 75 150 300 Meters

Situacijos planas

1:100000

Objekto žymėjimas

